

ÚJ JELÖLT AZ USA LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGÁNAK TAGJAI KÖZÉ

BEKE-MARTOS JUDIT

Az MTA-ELTE Jegtörténeti Kutatócsoport (ELKH) blogja

A SZERZŐ:

DR. BEKE-MARTOS JUDIT

Az MTA-ELTE

JOGTÖRTÉNETI KUTATÓCSOPORT

TUDOMÁNYOS MUNKATÁRSA

JUDIT.BEKE-MARTOS@RUB.DE

2022. március 7.

Az Amerikai Egyesült Államok alkotmányának harmadik cikkelyének első szakasza egy Legfelsőbb Bíróság, és a Kongresszus által időről-időre létrehozandó alacsonyabb szintű bíróságok kezébe helyezi az igazságszolgáltatást a szövetség, az Unió szintjén.¹ A legelső Kongresszus első ülészakájában elfogadott 1789-es bírósági törvény (Judiciary Act of 1789), létrehozta „az Egyesült Államok igazságszolgáltatási bíróságait”. Az első elnök, George Washington 1789. szeptember 24-én írta alá ezt a jogszabályt, mely a mai napig az amerikai szövetségi bírósági rendszer alapját képezi és vátát adja.²

2022. január 26-án az USA Legfelsőbb Bíróságának legidősebb tagja, a 83 éves Stephen Breyer bejelentette, hogy a folyamatban lévő ülészak végén nyugdíjba megy. Ezzel felszabadul egy hely az amerikai igazságszolgáltatás legfelsőbb szerveként működő, kilenc tagot számláló grémiumban.³ Az Alkotmány-nak megfelelően a Legfelsőbb Bíróság tagjait a szenátus javaslatára és beleegyezésével az Egyesült Államok elnöke nevezi ki. Szintén az Alkotmány értelmében a Legfelsőbb Bírósági bírák hivatali ideje „jó magaviseletükig”, azaz élet-hosszig vagy visszavonulásukig tart. Ilyen módon csak akkor jut lehetősége egy amerikai elnöknek új bírót kinevezni, ha egy másik bíró meghal vagy visszavonul.

A bíróság politikai egyensúlyáról sok szó esett az elmúlt években, miután Antonin Scalia 2015-ös halálát követően a republikánus szenátusi többség még Obama elnöksége alatt szabotálta az akkori elnök jelöltjének – a jelenlegi igazságügyminiszternek –, Merrick Garlandnek a meghallgatását, így az ő kinevezésére nem került sor. Helyette a republikánus Donald Trump nevezhette ki saját jelöltjét, Brett Kavanaugh-t. Scalia halálakor a bíróság demokrata-republikánus egyensúlya 5-4 volt, így azzal, hogy a demokrata Obama helyett a republikánus Trump tölthette be Scalia megüresedett helyét, az egyensúly nem mozdult el. 2018-ban a szintén republikánus elnök által kinevezett bár meglehetősen liberális Anthony Kennedy vonult vissza, így Trumpnak lehetősége

nyílt második jelöltjét, Neil Gorsuch-ot is kinevezni. Még ezzel sem mozdult el az egyensúly, hiszen republikánus tagot republikánus tag váltott, még akkor is, ha Gorsuch egy rendkívül konzervatív bírónak tekinthető Kennedy liberalizmusával szemben. Az egyensúly ott borult fel, hogy 2020 szeptemberében meghalt a demokrata Bill Clinton által kinevezett Ruth Bader Ginsburg és Trump az ő helyét villámgyors szenátusi eljárással töltötte be, egy konzervatív republikánus bírónő, Amy Coney Barrett személyében. Így a bíróság jelenlegi mérlege 6-3 a republikánusok javára. A most nyugdíjba készülő Stephen Breyert a demokrata Bill Clinton nevezte ki 1994-ben, így ha helyét egy demokrata jelölt tölti be, a 6-3-as egyensúly megmaradhat.

Amikor egy hely megüresedik a Legfelsőbb Bíróságon, az elnök jogi tanácsadói összeállítanak egy listát a lehetséges jelöltekkel. Amint az elnök meghozza döntését, a kiválasztott jelöltet bemutatják a nyilvánosságnak. Ezután következnek az informális kongresszusi látogatások, majd a formális meghallgatások a Szenátus igazságszolgáltatási tanácsa előtt. Ez egy 22 tagú grémium, ahol egyenlő arányban ülnek demokrata és republikánus szenátorok, így pillanatnyilag 11-11 fő.⁴ A meghallgatások végeztével a Szenátus plénuma dönt, hogy egyetért-e a jelölt kinevezésével vagy sem. Egyszerű többség elegendő a kinevezés támogatásához, így a jelenlegi szenátus 50-50-es szavazat-egyenlőség esetén, az alelnök-nő döntő szavazatával enged-

